

**V.ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ,
ԿԱԴՐԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ**

ՀՀ ԱՎԾ-ն շարունակել է համագործակցությունը միջազգային կազմակերպությունների և ազգային վիճակագրական ծառայությունների հետ, նրանցից ստացել՝ տեխնիկական, ֆինանսական, խորհրդատվական և աշխատանքային օգնություն:

2013թ.-ին ՀՀ ԱՎԾ կողմից իրականացվել են աշխատանքներ հետևյալ նախագծերի շրջանակներում.

1.«Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի միջոցով» ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի ներքո.

- որակի կառավարում,
- բիզնես-վիճակագրության կատարելագործում,
- հարմոնիզացված սպառողական գների ինդեքսներ,
- ազգային հաշիվների համակարգ,
- գյուղատնտեսական համատարած հաշվառում,
- տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման հանրության վիճակագրություն:

2. ԵՄ/Թայեքս գործիքի ներքո.

- հարմոնիզացված սպառողական գների ինդեքսներ:

3. Եվրոպական բնապահպանական գործակալության օժանդակությամբ.

- ԵՀԶ-ԲՏՄՀ (Բնապահպանական Տեղեկատվական Միասնական Համակարգ) նախագիծ:

4. ԵՄ օժանդակությամբ.

- INOGATE միջազգային համագործակցության նախագիծ էներգետիկայի ոլորտում:

5. ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի օժանդակությամբ.

- Բարձրացնել գործընկեր պետական մարմինների կարողություններն ազգային և մարզային մակարդակով «ԱրմենիաԻնֆո»-ի մեկնարկային գործարկման հարցում՝ Հազարամյակի զարգացման նպատակների (ՀԶՆ) և Կայուն զարգացման ծրագրի (ԿԶԾ) գծով արձանագրած առաջընթացը մշտադիտարկելու և լուսաբանելու նպատակով:

6.ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի օժանդակությամբ.

- 2013 թ. «ՏՐԱՆՍՍՈՆԵԵ» ծրագիր,
- Մանկական աղքատություն:

7.ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի, ՄԱԿ-ի Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության օժանդակությամբ և Ավստրիական Զարգացման գործակալության ֆինանսավորմամբ.

- Աջակցություն գյուղատնտեսական համատարած հաշվառմանը:

8.ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության/ԱՄՆ Հաշվառումների Բյուրոյի օժանդակությամբ.

- ՀՀ 2011 թ. մարդահամար:

9. Նորվեգիայի կառավարության օժանդակությամբ.

- ՀՀ 2011 թ. մարդահամար:

10. Համաշխարհային բանկի օժանդակությամբ.

- 2011թ. ցուցանիշներով միջազգային գլոբալ համադրումների ծրագիր ԱՊՀ տարածաշրջանում (համակարգող՝ ԱՊՀ միջպետական վիճակագրական կոմիտե),

- Երկկողմանի համագործակցության նախագիծ Հայաստանի և Վրաստանի միջև 2011թ. ցուցանիշներով միջազգային գլոբալ համադրումների ծրագրի շրջանակում:

11. Համաշխարհային բանկի խորհրդատվական օժանդակությամբ.

- Տնային տնտեսությունների կենսապայմանների ամբողջացված հետազոտություն:

12. ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության/ՄԱԿԲ ինթերնեյշնլ ինկ. կազմակերպության, ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի, ՄԱԿ-ի բնակչության հիմնադրամի, ՄԱԿ-ի ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի ծրագրի օժանդակությամբ.

- 2010թ. Հայաստանի ժողովրդագրական և առողջության հետազոտություն:

13. ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության/«Մրցունակ մասնավոր հատված Հայաստանում» ծրագրի, Ջրոսաշրջության զարգացման հայկական գործակալության օժանդակությամբ.

- սահմանային անցման կետերում ժամանողների և մեկնողների ընտրանքային հետազոտություն:

14. ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության/ԱՄՆ Գյուղատնտեսության դեպարտամենտի օժանդակությամբ.

- գյուղատնտեսական համատարած հաշվառում:

15. ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության/Տետրա Տեք ինկ. կազմակերպության օժանդակությամբ.

- Հայաստանի ազգային էներգետիկ հաշվեկշռի և ջերմոցային գազերի գույքագրման համակարգերի ստեղծում:

16. ԵՀ/Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության օժանդակությամբ.

- ԵՀԶ-ի արևելյան տարածաշրջանում պարենի ապահովման որոշումների կայացման բարելավմանն ուղղված տեղեկատվական համակարգերի ծրագիր:

ՀՀ ԱՎԾ-ն Եվրոպական հարևանության ծրագրի շրջանակում՝ «ԵՄ ստանդարտներին համապատասխանող վիճակագրական մեթոդների ընդունում և Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայության արդիականացում» ներքո. հիմնվելով ԵՄ փորձագետների կողմից Հայաստանի վիճակագրական համակարգի ընդհանուր գնահատման վրա, վիճակագրական համապատասխան ոլորտներում եվրոպական ստանդարտներին համապատասխանելու նպատակով կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ռազմավարության մշակման և իրականացման, բիզնես-ռեգիստրի որակի և ընդգրկման բարելավման, Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության ուղեցույցերի համաձայն գյուղատնտեսական համատարած հաշվառման նախապատրաստման և իրականացման. ԵՀԶ ՀՀ-ԵՄ գործողությունների ծրագրի կատարումն ապահովող 2012-2013թթ. միջոցառումների ներքո՝ Միգրացիոն գործառնություններ իրականացնող պետական մարմինների տեղեկատվական համակարգերը մեկ միասնական համակարգում ներառելուն ուղղված աշխատանքների մեկնարկի, Հայաստանի ազգային հաշիվների համակարգում «Տնտեսական գործունեության տեսակների» Հայաստանի դասակարգչի 2-րդ վերանայված տարբերակի ներդրման, «Անհատական սպառման դասակարգչի ըստ նպատակների» (COICOP) դասակարգչի ներդրման, «Աշխատուժի վերաբերյալ ընտրանքային հետազոտություն» ԵՄ կանոնակարգերի ուսումնասիրման ուղղությամբ.

1. «Հայաստանի Հանրապետության միգրացիայի պետական կարգավորման քաղաքականության հայեցակարգի իրականացման 2012-2016 թվականների գործողությունների ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված միջգերատեսչական հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվելով, ՀՀ ԱՎԾ-ն մասնակցել է գործողությունների ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացման փուլերին:

2. Շարունակվել են «Աշխատուժի վերաբերյալ ընտրանքային հետազոտություն» ԵՄ կանոնակարգերի ուսումնասիրման աշխատանքները: «Աշխատուժի վերաբերյալ ընտ-

րանքային հետազոտություն» ԵՄ ուսումնասիրված կանոնակարգերի հիման վրա նախատեսվել է 2014թ. սկսած իրականացնել աշխատուժի ընտրանքային հետազոտություն՝ ընդգրկելով ՀՀ ողջ տարածքը: Միաժամանակ, Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության հետ նախնական համաձայնություն է ձեռք բերվել 2014թ. IV եռամսյակում շարունակել իրականացնել 2012թ. սկիզբ առած «Դպրոցից դեպի աշխատանք» միանվագ հետազոտության II շրջափուլը՝ 15-29 տարեկան երիտասարդների շրջանում՝ հիմք ընդունելով «Երիտասարդների աշխատանքի շուկա մուտք գործելու վերաբերյալ 2009թ. միանվագ մոդուլի տեխնիկական պահանջներն ընդունելու վերաբերյալ» ԵՄ կանոնակարգը:

2013թ. շարունակվել է «Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի միջոցով» ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի իրականացումը, որի նպատակն էր աջակցել Հայաստանի վիճակագրության արդիականացմանը, ԵՄ չափանիշներին մոտարկված մեթոդաբանությունների ներդրմանը, ԵՄ երկրների հետ ուղղակիորեն համադրելի վիճակագրության թողարկմանը: Ծրագրի գլխավոր գործընկերն էր՝ Դանիայի վիճակագրական ծառայությունը, կրտսեր գործընկերը՝ Գերմանիայի վիճակագրական ծառայությունը, մասնակիցներն են՝ Շվեդիայի, Ֆինլանդիայի, Լատվիայի և Լիտվայի վիճակագրական ծառայությունները: Ծրագիրը շարունակվել է մինչև 2013 թ. փետրվարի 28-ը:

ՀՀ ԱՎԾ և ԵՄ ԱՊ փորձագետների միջև 2 տարվա ընթացքում արդյունավետ ծրագրի իրականացումը նշվեց 2013թ. փետրվարի 13-ին՝ ծրագրի փակման արարողությանը, որի ժամանակ «Աջակցություն Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայությանը ԹՎԻՆԻՆԳ միջոցով» ԵՄ կողմից ֆինանսավորվող ծրագիրը ամփոփեց իր աշխատանքը Հայաստանում:

ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագիրը նպաստեց Հայաստանի վիճակագրության մոտարկմանը միջազգային չափանիշներին՝ մի շարք կարևոր վիճակագրական ոլորտների համար: ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի ամենանշանակալից արդյունքները հետևյալն են՝

- ներդրվել է մատչելի ՀՀ ԱՎԾ-ի ARMSTATBANK.AM տվյալների բազա, որը հասանելի է հանրությանը: ARMSTATBANK.AM-ը՝ հիմնված օգտվողի համար շատ հարմարավետ PX-Web ծրագրի վրա հնարավորություն է ընձեռում վիճակագրության սպառողներին ներբեռնել վիճակագրական տվյալները իրենց իսկ նախընտրելի ձևաչափերով: ARMSTATBANK.AM-ը թույլ է տալիս ընտրել սպառողին հետաքրքրող աղյուսակները և ցուցանիշները շատ պարզ ընթացակարգով, տրամադրում է արագ և մատչելի հասանելիություն վիճակագրական տեղեկատվությանը, և հնարավորություն է ընձեռում ներբեռնել տվյալները MS Excel, xml կամ այլ ձևաչափերով, ինչպես նաև ստեղծել գծապատկերներ և աղյուսակներ, որոնք կառուցված են սպառողների պահանջների համապատասխան: Հայաստանն առաջին երկիրն է աշխարհում, որը օգտագործում է PX-Web 2012թ. տարբերակը:
- հասանելի են դարձել որակի հռչակագրերը բոլոր վիճակագրական արտադրանքների համար: ՀՀ ԱՎԾ կայքում բացված «Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը ԹՎԻՆԻՆԳ միջոցով» խորագրով ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագիր և «Փաստաթղթավորում» բաժիններում գետեղվել են ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի վերաբերյալ նյութերը և «որակի կառավարում» բաղադրիչի շրջանակում մշակված որակի հռչակագրերը՝ թվով 136 հայերեն և անգլերեն,

- արձանագրվել է 20% ռեսայոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազում ՀՀ ձեռնարկությունների համար,
- բարելավվել է ազգային հաշիվների ընդգրկումը և այդպիսով՝ ՀՆԱ-ի աճի գնահատումները,
- մշակվել է Հայաստանում առաջին անգամ իրականացվելիք գյուղատնտեսական համատարած հաշվառան համար անհրաժեշտ մեթոդաբանությունը,
- ՀՀ սպառողական գների ինդեքսը ներդաշնակեցվել է ԵՄ չափանիշներին և կներդրվի 2014 թ.-ին,
- մշակվել է մեթոդաբանություն կազմակերպություններում և պետական մարմիններում նոր տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների (ՏՀՏ) օգտագործման վիճակագրության վարման համար:

«Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը» ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի արդյունքներով մշակվել են ճանապարհային քարտեզներ ըստ ծրագրի բաղադրիչների, ներկայացնելով յուրաքանչյուր բաղադրիչի համար հետագա իրականացման առաջարկությունները և նկարագրելով հետագա քայլերը ու հեռանկարները:

ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ գործիքի ներքո ՀՀ ԱՎԾ կողմից մշակվել և ներկայացվել է «Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայության ամրապնդում» խորագրով երկրորդ ԹՎԻՆԻՆԳի ծրագրային առաջարկը, որի նպատակն է ամրապնդել ՀՀ ԱՎԾ ներուժը: Ծրագրի առաջարկը «ֆիշը» հավանության է արժանացել Եվրամիության վիճակագրական ծառայության (Եվրոստատ) կողմից և ներառում է հետևյալ բաղադրիչները. վիճակագրական տեղեկատվության տարածում, ժողովրդագրական վիճակագրություն, աշխատանքի շուկայի վիճակագրություն, աղքատության վիճակագրություն, գիտահետազոտական աշխատանքների վիճակագրություն և շրջակա միջավայրի վիճակագրություն:

ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ գործիքի ներքո մշակվել և ներկայացվել է նաև «Տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաներ» խորագրով ծրագրի շրջանակում տեղեկատվության էլեկտրոնային հավաքագրման, մշակման, պահպանման և տարածման ինտեգրացված վիճակագրական տեղեկատվական համակարգի ստեղծման վերաբերյալ ծրագրային առաջարկը:

ՀՀ ԱՎԾ-ն Նորվեգիայի վիճակագրական ծառայության հետ համատեղ մշակել և ներկայացրել է երկկողմանի համագործակցության ծրագրի առաջարկ, որի նպատակն է ուսումնասիրել Նորվեգիայի լավագույն փորձը: Ծրագրի առաջարկը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները. բնակչության ռեգիստր, գյուղացիական տնտեսությունների ռեգիստր, շրջակա միջավայրի վիճակագրություն և Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայության վերակազմակերպում:

2013թ. «ԱրմենիաԻնֆո» ծրագրի շրջանակում ՀՀ ԱՎԾ կողմից կազմակերպվել են դասընթացներ ք. Երևանում, ՀՀ Արմավիրի, Կոտայքի, Արարատի և Արագածոտնի մարզերում, որոնց մասնակցել են թվով 63 աշխատակից՝ 44 աշխատակից՝ ՀՀ ԱՎԾ գործակալություններից, 15 աշխատակից մարզպետարաններից, 2 աշխատակից Երևանի քաղաքապետարանից և 2 աշխատակից՝ ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարությունից: Ընդհանուր առմամբ, վերապատրաստվել է թվով 131 աշխատակից՝ 94 աշխատակից՝ ՀՀ ԱՎԾ մարզային գործակալություններից, 35 աշխատակից՝ մարզպետարաններից և 2 աշխատակից՝ ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարությունից:

ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից մշակված «Ձեռնարկ ԱրմենիաԻնֆո – տվյալների բազա սպառողների համար» գրքույկը, որտեղ մանրամասն ներկայացված են տեղեկատվական բազայից օգտվելու գործիքները, տրամադրվել է վերապատրաստման դասընթացների բոլոր մասնակիցներին:

«ԱրմենիաԻնֆո» ծրագրի շրջանակում ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից մշակվել են համայքների տվյալները ներկայացնող ցուցանիշներ ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության համար: ՀՀ ԱՎԾ կողմից հատուկ դասընթաց է անցկացվել նախարարության 6 աշխատակիցների համար ծրագրի գործարկման նպատակով: ՀՀ ԱՎԾ-ն ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարությանը աջակցություն է ցուցաբերել ԱրմենիաԻնֆո ձևաչափով հայերեն տվյալների բազայի ստեղծման ուղղությամբ՝ ըստ ՀՀ մարզերի և համայնքների (թվով 793 ցուցանիշ):

2013թ. տեղադրվել են տվյալների բազաներ գյուղատնտեսության և անասնաբուծության գծով ք. Երևանում, ՀՀ Արագածոտնի, Արմավիրի, Արարատի և Կոտայքի մարզային գործակալություններում, որտեղ նաև անցկացվել են դասընթացներ տվյալների բազաների հետ աշխատելու նպատակով:

Նախապատրաստական աշխատանքներ են իրականացվել 2 նոր տվյալների բազաների՝ «Ժողովրդագրական և առողջության հարցերի հետազոտություն» և «Մարզերը թվերով» ստեղծման ուղղությամբ՝ ԱրմենիաԻնֆո տվյալների բազայի ձևաչափով ներկայացնելու նպատակով, որոնք առցանց հասանելի կլինեն www.armdevinfo.am կայքում:

ՀՀ ԱՎԾ-ն օժանդակություն է ցուցաբերել «ԱրմենիաԻնֆո» ծրագրի շրջանակում էլեկտրոնային ուսուցման (e-learning) աշխատանքների իրականացմանը: Էլեկտրոնային ուսուցումն արդյունավետ կազմակերպելու և տեսական գիտելիքներն ամրապնդելու նպատակով յուրաքանչյուր թեմայի վերջում ավելացվել է գործնական աշխատանք հարցերի տեսքով:

2013թ. նոյեմբերի 7-ին «ԱրմենիաԻնֆո» տեղեկատվական բազան և www.armdevinfo.am կայքէջը ներկայացվել են ՀՀ հանրային խորհրդի նիստում:

2013թ. ՀՀ ԱՎԾ 89 աշխատակից 29 արտասահմանյան երկրում (Իտալիա, ԱՄՆ, Մոլդովա, Բելգիա, Ֆրանսիա, Լյուքսեմբուրգ, Դանիա, Պորտուգալիա, Ռուսաստանի Դաշնություն, Թաիլանդ, Մոնտենեգրո, Ղազախստան, Ավստրիա, Գերմանիա, Հունգարիա, Շվեյցարիա, Ուկրաինա, Վրաստան, Լատվիա, Կորեայի Հանրապետություն, Լիտվա, Նորվեգիա, Թուրքիա, Ֆիլիպիններ, Բելառուս, Բրազիլիա, Բուլղարիա, Նիդերլանդներ, Շվեդիա) վերապատրաստվել և մասնակցել են տարբեր միջոցառումների հետևյալ թեմաներով՝ միգրացիան Եվրամիության և իր հարևան երկրներում, ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովի 44-րդ նստաշրջան և հարակից միջոցառումներ, «Պարենային ապահովություն. գնահատում և գործողություն» խորագրով առցանց ուսուցման շրջանավարտների համար տարածաշրջանային աշխատանքային հանդիպում, նոր տեխնիկա և տեխնոլոգիաներ, մահացության պատճառական միտումները Կովկասյան երկրներում, միջազգային վիճակագրական դասակարգիչներ, ԱՊՀ անդամ երկրների վիճակագրական ծառայությունների ղեկավարների խորհրդի 49-րդ հերթական նիստ, վիճակագրական համագործակցության համար ԵՀԶ-Արևելքի ռազմավարության համար աշխատանքային խմբի երկրորդ հանդիպում, բնապահպանական միասնական տեղեկատվական համակարգի ղեկավար կոմիտեի նիստ, պարենային հաշվեկշիռների բաղադրիչները, սոցիալական գործընկերություն ուղղված աշխատանքի հետ հմտություն-

ների համապատասխանեցում, ԱՊՀ տարածաշրջանի երկրների վիճակագրական ծառայությունների մասնագետների աշխատանքային սեմինար-խորհրդակցություն, քաղաքացիական կացության գրանցումներ և բնական շարժի վիճակագրություն, էներգետիկայի վիճակագրության ռազմավարության դերը ազգային և միջազգային քաղաքականություններում, Արևելյան Եվրոպայի, Կովկասի և Միջին Ասիայի երկրների համար ագրոէկոլոգիայի վիճակագրության կարողությունների զարգացումը, հումանիտար ճգնաժամի իրավիճակում տվյալների հավաքագրման և վերլուծության հարցերով տեղեկատվության կառավարում և ղեկավարում, կառավարության ֆինանսների և ազգային հաշիվների վիճակագրության փոխկապակցվածությունը, Ռուսաստանի վիճակագրության արդիականացման 20 տարին. փորձը և հեռանկարները, կոմունիկացիանները վիճակագրությունում, պարենային ապահովվածության վերլուծությունը տնային տնտեսությունների հետազոտության միջոցով հավաքագրված պարենի սպառման վերաբերյալ տվյալների հիման վրա, Դեվիճնֆո 7-ի օգտագործում, Ռ-ին+20-ին հետամուտ լինելը. կայուն զարգացման գնահատումը և շրջակա միջավայրի և տնտեսական հաշիվների համակարգի իրականացում, մարդկային կայուն զարգացման գնահատման հարցերը, որակի կառավարումը վիճակագրական գործակալություններում, միջազգային գլոբալ համադրումների շրջանակում ԱՊՀ երկրներում միջազգային համադրումների ծրագրը, գլոբալ գնահատում և փորձագետների գնահատում. հետամուտ լինելը և հետագա քայլերը, գյուղատնտեսական և գյուղական վիճակագրության կատարելագործման գլոբալ ռազմավարություն, 2011թ. տվյալներով միջազգային գլոբալ համադրումների ծրագրի շրջանակում միջազգային համադրումների աշխատանքների իրականացման նպատակով աշխատանքային քննարկումներ, ադոտվածության համալիր կանխարգելման և մշտադիտարկման ոլորտներում ՀՀ բնապահպանության նախարարության կարողությունները, եռամսյակային ազգային հաշիվներ, հարմոնիզացված սպառողական գների ինդեքս, բնակչության գիտական ուսումնասիրությունների միջազգային միության (ԲԳՈԻՄՄ) բնակչության հարցերով 27-րդ միջազգային կոնֆերանս, բիզնես-ռեզիստրները զարգացող և անցումային տնտեսությամբ երկրների համար, որակը վիճակագրությունում. վարչական տվյալներ և պաշտոնական վիճակագրություն, մակրոտնտեսական հաշիվների վիճակագրական փոխկապակցվածություն, վիճակագրության տարածումը. ներառյալ PC Axis-ի օգտագործման վերաբերյալ ուսուցում, մարդահամար 2011թ., բնակչություն և զարգացում, վիճակագրական որակի կառավարման և պաշտոնական վիճակագրության հիմնարար սկզբունքներ, մարդահամար և կացարանների համատարած հաշվառում, փաստարկված երիտասարդական քաղաքականություն, աշխատանքի վիճակագիրների 19-րդ միջազգային համաժողով, Ինոգեյթ ծրագրի էներգետիկ վիճակագրության ցանց, վիճակագրական մեթատվյալներ, մարդահամարները և միգրացիայի վիճակագրությունը ԱՊՀ երկրներում, տնային տնտեսությունների հետազոտության տվյալների հիման վրա պարենային ապահովվածության AdePT-ESM մոդուլի միջոցով պարենային ապահովվածության ցուցանիշների ստացման փորձի ներկայացումը և քննարկումը, մանկական մահացությունը, դեպի միգրացիայի և զարգացման տվյալների կատարելագործումը Արևելյան Եվրոպայում և Կենտրոնական Ասիայում, դեպի սոցիալական պաշտպանության ընդգրկվածություն և ազդեցության վերաբերյալ լավագույն տվյալները. տնային տնտեսությունների հետազոտությունների տվյալների դերը, էներգետիկայի վիճակագրություն և էներգահաշվեկշիռ, թափոնների վիճակագրություն, չափման և ստուգման հավաստագրված մասնագետների ծրագիր, միգրացիոն տվյալների կառավարման ոլորտում փորձի

փոխանակում, «ԱՊՀ երկրների երիտասարդությունը» վիճակագրական ժողովածուի քննարկում և կառուցվածքի համաձայնեցում, վիճակագրական տեղեկատվության տարածում, աղքատության չափման հիմնական ուղղությունները, կենսական վիճակագրության արտադրությունը և օգտագործումը, կենսական տվյալներից դեպի վիճակագրական աղյուսակավորում, Արևելյան տարածաշրջանի ջրի որակի հաշվետվողականությունը տարածաշրջանում, աջակցություն Միգրացիայի պետական ծառայությանը հզորացնելու միգրացիայի կառավարումը Հայաստանում, ԱՊՀ երկրներում արդյունաբերական վիճակագրության կատարելագործում և արդյունաբերական քաղաքականության վերլուծության համար վիճակագրական ցուցանիշների մշակում:

Նշված միջոցառումների համար նախապատրաստվել և ներկայացվել է 19 գեկույց՝ 290 էջ ընդհանուր ծավալով:

2013թ. ՀՀ ԱՎԾ 131 աշխատակից միջազգային համագործակցության շրջանակում մասնակցել է ՀՀ տարածքում /Երևան, Ծաղկաձոր, Գյումրի, Աղվերան/ կազմակերպված թվով 78 միջոցառումների /աշխատանքային հանդիպումներ, շնորհանդեսներ, քննարկումներ, սեմինարներ, նիստեր, աշխատաժողովներ, ուսուցման դասընթացներ, խորհրդակցություններ, կլոր սեղան-քննարկումներ, բացման արարողություններ, կոնֆերանսներ/:

2013թ. ՀՀ ԱՎԾ է այցելել 15 հանձնախումբ, 30 փորձագետ Գանիայի վիճակագրական ծառայությունից, Գերմանիայի վիճակագրական ծառայությունից, Եվրամիության վիճակագրական ծառայությունից (Եվրոստատ), ԱՄՆ Հաշվառումների բյուրոյից, Համաշխարհային բանկից, Վրաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությունից, ՄԱԿ-ի Եվրոպայի տնտեսական հանձնաժողովից, ՄԱԿ-ի Կրթության, գիտության և մշակույթի կազմակերպությունից, Ռուսաստանի պետական վիճակագրության դաշնային ծառայությունից, Արժույթի միջազգային հիմնադրամից, ՄԱԿ-ի Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպությունից, Ինոգեյթ տեխնիկական քարտուղարությունից, Իրանի Իսլամական Հանրապետության վիճակագրական կենտրոնից, «Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի միջոցով» ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի «Գյուղատնտեսության համատարած հաշվառում» բաղադրիչի շրջանակում խորհրդատվության ցուցաբերման, «Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի միջոցով» ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի կառավարող կոմիտեի 9-րդ նիստին և ծրագրի փակման արարողությանը մասնակցելու, ՀՀ ԱՎԾ համագործակցության ռազմավարության, գլոբալ գնահատման/գործընկերների կողմից գնահատման և նախորդ գլոբալ գնահատումից հետո առաջընթացի, հաջորդ ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի վերաբերյալ հարցերը քննարկելու, 2011թ. Հայաստանի մարդահամարի տվյալները վիճակագրական հաշվետվություններում ներկայացնելու վերաբերյալ աջակցություն ցուցաբերելու, Միջազգային գլոբալ համադրումների ծրագրի շրջանակում քննարկումներ իրականացնելու, ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի վերաբերյալ հարցերի շուրջ քննարկումներին և ԵՄ-Հայաստան առևտրի, տնտեսական և համապատասխան իրավական հարցերով համագործակցության ենթակոմիտեի 12-րդ նիստին մասնակցելու, Հազարամյակի Չարգացման նպատակների և այլ կրթական ցուցանիշների վերաբերյալ ազգային ներուժի ամրապնդման շուրջ քննարկումներ իրականացնելու, «Մարդահամարներ և համատարած հաշվառումներ» ծրագրի շրջանակներում մարդահամարի արդյունքների հրապարակման և տարածման, ժողովրդագրական ցուցանիշների միջմարդահամարային հաշվարկների, գյուղատնտեսական համատարած հաշվառման և այլ հարցերի շուրջ քննարկումներ իրականացնելու, շինարարության գների ինդեքսները և դրանց հաշվառման մեթոդաբա-

նությունը քննարկելու, աշխատուժի ընտրանքային հետազոտության ընտրանքի մեթոդաբանությունը քննարկելու, 2013թ. Հայաստանի փորձնական գյուղատնտեսական համատարած հաշվառման և 2014թ. Հայաստանի գյուղատնտեսական համատարած հաշվառման իրականացման աշխատանքների շրջանակում խորհրդատվական աջակցություն ցուցաբերելու, էներգետիկ վիճակագրության գործողությունների հաստատված ծրագրի իրականացման, ՀՀ ԱՎԾ և Իրանի Իսլամական Հանրապետության վիճակագրական կենտրոնի միջև համագործակցության մասին փոխըմբռնման հուշագրի ստորագրման նպատակով:

2013թ. ՀՀ ԱՎԾ-ում կազմակերպվել է 6 սեմինար-շնորհանդես՝ նվիրված վիճակագրության տարբեր բնագավառներին ՀՀ ԱՎԾ այցելած միջազգային փորձագետների մասնակցությամբ, ինչպես նաև արդի վիճակագրական գործիքակազմի կիրառման և ստացված ժամանակակից վիճակագրական գրականության շնորհանդեսներ, որոնց ՀՀ ԱՎԾ աշխատակիցների կողմից այցեմասնակցությունների թիվը կազմել է 112 միավոր:

ՀՀ ԱՎԾ-ն վիճակագրության մասով մասնակցել է ՀՀ-ԵՄ առևտրի, տնտեսական և համապատասխան իրավական հարցերով համագործակցության ենթակոմիտեի աշխատանքներին:

2013թ. ՀՀ ԱՎԾ-ն իրականացրել է Եվրամիության Վիճակագրական Ծառայության (Եվրոստատ) «Վիճակագրական տվյալների հավաքագրում Եվրոպական հարևանության քաղաքականության Արևելյան (ENP-EAST) երկրներից» խորագրով նախագիծը:

ՀՀ ԱՎԾ-ն մասնակցել է Եվրոստատի կողմից կազմակերպված Վիճակագրական Համագործակցության համար ԵՀԶ-Արևելքի 2014-2020թթ. Ռ-ազմավարության համար աշխատանքային խմբի և փաստաթղթի մշակման աշխատանքներին:

ՀՀ ԱՎԾ-ն վիճակագրության մասով մասնակցել է Եվրասիական տնտեսական ընկերակցության շրջանակում (ԵվրԱզԷՍ) Մաքսային միությանը Հայաստանի անդամակցելու աշխատանքներին:

2013թ. դեկտեմբերի 6-ին ՀՀ վարչապետ Տ.Սարգսյանի ներկայությամբ ՀՀ ԱՎԾ նախագահ Ս.Մնացականյանը և Իրանի Իսլամական Հանրապետության վիճակագրական կենտրոնի տնօրեն Ադել Ազարը ստորագրեցին համագործակցության մասին փոխըմբռնման հուշագիր, որը կնպաստի երկու երկրների վիճակագրական մարմինների միջև համագործակցության զարգացմանը: Հուշագրի ստորագրումը հնարավորություն կընձեռի համագործակցել վիճակագրության տարբեր ուղղություններով՝ վիճակագրական տեղեկատվության և հրապարակումների փոխանակում և տարածում, փոխադարձ օժանդակության ցուցաբերում մեթոդաբանության և տեղեկատվական ու հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների ոլորտներում:

Իրականացվել են բանակցություններ և քննարկումներ հետագա համագործակցության հնարավորությունների շուրջ՝ ԵՄ ԹՎԻՆԻՆԳ գործիքի ներքո «Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը ԹՎԻՆԻՆԳի միջոցով» խորագրով ծրագրի շրջանակում իրականացված գործողությունների և ձեռք բերված արդյունքների վերաբերյալ, նաև հետագա համագործակցության հնարավորությունների շուրջ՝ Դ-անիայի վիճակագրական ծառայության տնօրեն՝ պարոն Լ. Թիգենսենի հետ, հետագա համագործակցության հնարավորությունների շուրջ՝ Շվեդիայի ազգային վիճակագրական ծառայության միջազգային խորհրդատվական գրասենյակի տնօրեն՝ տիկին Պ. Տրագարդի, ՄԱԿ-ի Եվրոպայի տնտեսական հանձնաժողովի վիճակագրության բաժնի տնօրեն՝ տի-

կին Լ. Բրատանովայի և նույն կազմակերպության ներկայացուցիչ՝ պարոն Գաբրիել Գամեզի, Եվրամիության վիճակագրական ծառայության (Եվրոստատ) ներկայացուցիչներ՝ պարոն Պ. Եվերայերսի և տիկին Կ. Յունկերի, Եվրոպական ազատ առևտրի ստացիացիայի ներկայացուցիչ՝ տիկին Անդրեա Շելլերի, ԱՄՆ Հաշվառումների Բյուրոյի փորձագետների հետ, Հայաստանում գյուղատնտեսական համատարած հաշվառմանը օժանդակություն ցուցաբերելու վերաբերյալ՝ ԱՄՆ Գյուղատնտեսության դեպարտամենտի փորձագետ պարոն Մայքլ Ստայների, ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի, ՄԱԿ-ի Պարենի և Գյուղատնտեսության կազմակերպության, Ավստրիական Զարգացման Գործակալության ներկայացուցիչների հետ, Հայաստանում գյուղատնտեսական համատարած հաշվառմանը խորհրդատվական օժանդակություն ցուցաբերելու, ինչպես նաև 2013 թ. մայիսի 23-24-ը Մոսկվայում կայացած «Ռուսաստանի վիճակագրության մոդերնիզացիայի 20 տարին. փորձը և հեռանկարները» խորագրով միջազգային գիտագործնական կոնֆերանսին մասնակցելու և զեկույցով հանդես գալու վերաբերյալ՝ Ռուսաստանի պետական վիճակագրության դաշնային ծառայության ղեկավար՝ պարոն Ա. Սուրինովի հետ, ուսումնական դասընթացների կազմակերպման հնարավորությունների վերաբերյալ՝ ՄԱԿ-ի Ասիայի և խաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջանի վիճակագրական ինստիտուտի տնօրեն՝ տիկին Մ.Գույերերոյի հետ, Հայաստանում գյուղատնտեսական համատարած հաշվառմանը օժանդակություն ցուցաբերելու վերաբերյալ՝ «Պրոգնոզ» ընկերության ներկայացուցիչների հետ, հետագա համագործակցության հնարավորությունների շուրջ՝ Մերքիայի վիճակագրական գրասենյակի տնօրենի օգնական՝ պարոն Ս. Կապուրանի հետ, շրջակա միջավայրի և տնտեսական հաշիվների ներդրման գծով՝ Նորվեգիայի վիճակագրական ծառայության փորձագետ՝ տիկին Ջուլի Հասսի հետ, հետագա համագործակցության հնարավորությունների շուրջ, մասնավորապես, բնակչության ռեգիստրի, գյուղացիական տնտեսությունների ռեգիստրի, ՀՀ ԱՎԾ վերակազմակերպման գծով՝ Նորվեգիայի վիճակագրական ծառայության ներկայացուցիչ՝ պարոն Վյոբորնի հետ:

Միջազգային վիճակագրական համագործակցության շրջանակում 2014թ. ՀՀ-ում գյուղատնտեսական համատարած հաշվառման (փորձնականը՝ 2013թ.) անցկացմանն օժանդակելու նպատակով ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից իրականացվել են Հայաստանի Հանրապետության հնարավոր դոնորների ներգրավման, ծրագրային առաջարկների, համապատասխան գործունեների, նամակների, նյութերի մշակման և թարգմանչական աշխատանքներ:

ՀՀ ԱՎԾ միջազգային համագործակցությունը տարբեր երկրների ազգային վիճակագրական ծառայությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ իրականացվել է նաև վիճակագրական տեղեկատվության ընդլայնված փոխանակությամբ և թղթակցության վարմամբ /թվով 1143/: Ստացվել են բազմաթիվ տարեգրքեր, տեղեկագրեր, տեղեկատուներ, մեթոդաբանական ձեռնարկներ, հարցաթերթեր և այլ վիճակագրական նյութեր:

2013թ. ընթացքում միջազգային համագործակցության շրջանակում ՀՀ ԱՎԾ կողմից լույս է ընծայվել 2 մամուլի հաղորդագրություն, էլեկտրոնային փոստով պատասխանվել է 192 հարցումների:

2013թ. ընթացքում միջազգային համագործակցության շրջանակում տեղի են ունեցել 139 պաշտոնական հանդիպումներ, որոնց վերաբերյալ կազմվել են արձանագրություններ:

Տեղեկատվության միջպետական փոխանակման շրջանակում 2012թ. ընթացքում ՀՀ ԱՎԾ կողմից լրացվել և նախատեսված պարբերականությամբ ԱՊՀ Միջպետական վիճակագրական կոմիտեին տրամադրվել են 194 վիճակագրական հարցաթերթեր, որոնցից՝ 32-ը՝ ամսական, 35-ը՝ եռամսյակային և 127-ը՝ տարեկան պարբերականությամբ: Ընդ որում, բոլոր հարցաթերթերը նախատեսված է եղել ներկայացնել էլեկտրոնային տարբերակով: